

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 11/2019-35

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 9. januára 2019 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA], toho času v Ústave na výkon trestu odňatia slobody [REDAKČIA], zastúpeného JUDr. Viktorom Križiakom, advokátska kancelária, Moyzesova 46, Košice, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, podľa čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Tdo V 15/2015 zo 7. júna 2016, základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 To 6/2013 z 28. novembra 2013 a základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Špecializovaného trestného súdu v Pezinku sp. zn. PK-1 T 26/2011 z 21. mája 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČIA] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. augusta 2016 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], toho času v Ústave na výkon trestu odňatia slobody [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. Viktorom Križiakom, advokátska kancelária, Moyzesova 46, Košice, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), podľa čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Tdo V 15/2015 zo 7. júna 2016, základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 6 To 6/2013 z 28. novembra 2013 a základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom Špecializovaného trestného súdu v Pezinku (ďalej len „špecializovaný trestný súd“) sp. zn. PK-1 T 26/2011 z 21. mája 2013.

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol spolu s ostatnými spoluobžalovanými rozsudkom špecializovaného trestného súdu sp. zn. PK-1 T 26/2011 z 21. mája 2013 uznaný vinným zo spáchania zločinu založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov a iných, v označenom rozsudku uvedených trestných činov, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere dvadsiatich dvoch rokov, ako aj trest prepadnutia vecí. O odvolaní sťažovateľa, ktoré proti prvostupňovému rozhodnutiu podal, rozhodol najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 6 To 6/2013 z 28. novembra 2013, ktorým odvolanie zamietol. Dovolanie sťažovateľa podané proti druhostupňovému rozhodnutiu bolo odmietnuté podľa § 382 písm. c) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších právnych predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Tdo V 15/2015 zo 7. júna 2016.

3. Sťažovateľ v sťažnosti argumentuje, že v dovolacom konaní boli porušené jeho označené práva, v prvom rade jeho základné právo na zákonného sudcu zaručené čl. 48 ods. 1 ústavy. Uvádza: „*Zloženie senátu najvyššieho súdu rozhodujúceho o mojom dovolaní je postihnuté vadou, ktorá ústavne neprípustným spôsobom zasiahla do obsahu základného práva na zákonného sudcu, aj do práva zaručujúceho prerokovanie veci zákonne zriadeným a obsadených súdom.*“ Podľa tvrdenia sťažovateľa bolo pri kreovaní senátu porušené pravidlo stanovené rozvrhom práce najvyššieho súdu, podľa ktorého sa má v prípade neúplného senátu doplnenie vykonať podľa poradia, v akom sú sudcovia dovolacích senátov uvedení v prehľade o zložení senátov. V postupe dovolacieho súdu vidí aj ďalšie procesné pochybenie, keď podľa jeho názoru dovolací súd fakticky ním podané dovolanie neodmietol z procesných dôvodov bez vecného preskúmania. Naopak, odmietol ho po jeho vecnom preskúmaní, napriek tomu však nepostupoval v súlade s príslušnými ustanoveniami Trestného poriadku, a to s ustanoveniami § 384 ods. 1 citovaného zákona.

4. Sťažovateľ prezentuje v sťažnosti aj námietky porušenia jeho označených práv v odvolacom konaní. Podľa jeho vyjadrenia najvyšší súd preskúmal jeho odvolanie nedôsledne a na podstatnú časť dôvodov jeho odvolania nedal žiadnu odpoveď. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu nie je podľa neho zrejmé, ako sa súdy vysporiadali s obhajobou uvedenou v odvolaní, a nie je v ňom ani zdôvodnené, prečo nebolo vyhovené jeho návrhom na vykonanie dôkazov.

5. Sťažovateľ v sťažnosti adresovanej ústavnému súdu podrobne prezentuje čiastkové námietky o nedostatkoch postupu prvostupňového súdu, ktoré vníma ako porušenie svojich označených práv. V prvom rade poukazuje na okolnosť vylúčenia jeho veci na samostatné konanie počas verejného zasadnutia o predbežnom prejednaní obžaloby konaného 18. augusta 2011, pričom toto vylúčenie vníma ako účelové. V nadväznosti na to namieta, že v rámci uvedeného samostatného konania bol predvedený na verejné zasadnutie o predbežnom prejednaní obžaloby, ktorého nebol podľa vlastného názoru spôsobilý sa zúčastniť, keďže tragické rodinné okolnosti negatívne ovplyvnili jeho psychický stav, a teda jeho schopnosť riadne vnímať priebeh súdneho konania. Následné spojenie tejto vylúčenej veci na spoločné konanie s vecou vedenou pod sp. zn. PK-1 T 26/2011 sťažovateľ hodnotí ako nezákonné, keďže podľa jeho názoru neboli na spojenie veci splnené zákonné

podmienky stanovené § 21 ods. 3 Trestného poriadku. Svoj výsluch, ktorý sa uskutočnil po spojení vecí na hlavnom pojednávaní konanom 17. októbra 2011, považuje sťažovateľ za porušenie svojich práv, keďže podľa jeho názoru mala u neho pretrvávajúca jeho uvedená psychická indispozícia, znemožňujúca mu riadne vnímať priebeh súdneho konania.

6. Sťažovateľ ústavnému súdu ďalej predkladá tvrdenie o porušení § 244 ods. 1 písm. k) Trestného poriadku, keď špecializovaný trestný súd po prijatí obžaloby 18. augusta 2013 podľa sťažovateľa *„neurčil relevantne rozsah a spôsob dokazovania a tento ani neoznámil dotknutým osobám. Teda riadne neurčil, ktorých svedkov vypočuje, ktoré dôkazy získané v prípravnom konaní sú nepoužiteľné a teda ich nevykoná, nehodnotil vôbec zákonnosť dôkazov, neurčil ktorých navrhnutých svedkov nevypočuje.“*. Sťažovateľ tiež dôvodí porušením ustanovení § 260 Trestného poriadku, keď podľa jeho vyjadrenia predseda senátu *„jednotlivých obžalovaných riadne a verbálne zaužívaným spôsobom neoboznámil v priebehu dokazovania na hlavnom pojednávaní s obsahom výpovedí spoluobžalovaných, ktorí boli vypočutí v ich neprítomnosti a nedal im ani priestor na bezprostredné vyjadrenie k výpovediam jednotlivých spoluobžalovaných“*.

7. Sťažovateľ takisto namieta, že špecializovaný trestný súd bez toho, aby boli naplnené príslušné zákonné podmienky, uplatnil voči jednému z vypočutých svedkov postup podľa ustanovení § 125 ods. 3 Trestného poriadku, konkrétne nevyhovet návrhu obhajoby na vykonanie konfrontácie tohto chráneného svedka s obžalovanými a s niektorými obhajobou špecifikovanými svedkami. Sťažovateľ je toho názoru, že označený postup bolo možné aplikovať len vo vzťahu k svedkovi s utajenou identitou, čo však nebol uvedený prípad. Prezентuje tiež námietky o nezákonnosti súdom vykonaných dôkazov. Na tomto mieste argumentuje, že na hlavnom pojednávaní boli vypočutí viacerí znalci k znaleckým posudkom, ktoré boli podľa jeho vyjadrenia obstarané nezákonným spôsobom, pretože príslušný orgán činný v trestnom konaní nedoručil uznesenia o pribratí označených znalcov žiadnemu z obžalovaných. Sťažovateľ konkretizuje okolnosti týkajúce sa uvedených znaleckých posudkov, kde uvádza, že z dôvodu popísaného pochybenia orgánov činných v prípravnom konaní, keď uznesenia o pribratí znalcov neboli doručené strane obhajoby, najvyšší súd zrušil pôvodný rozsudok a vrátil vec špecializovaného trestného súdu na nové konanie, pričom kvalifikoval túto situáciu ako porušenie práva

na obhajobu. Po vrátení veci špecializovaný trestný súd v súlade s pokynom odvolacieho súdu vydal nové uznesenie o pribratí totožných znalcov, ktoré bolo doručené strane obhajoby. Sťažovateľ v tejto súvislosti dôvodí: „*Mám však odlišný názor ako senát odvolacieho súdu, keďže si myslím, že dôkaz realizovaný nezákonným spôsobom (nezákonný dôkaz), už nie je možné zlegalizovať spôsobom, ako to urobil senát ŠTS. Teda už raz vedome a nezákonne realizovaný dôkaz je podľa môjho názoru v konaní nepoužiteľný a neprípustný.*“ V súvislosti s označenými dôkazmi sťažovateľ prezentuje ďalšiu námietku, a síce že označení znalci neboli súdom vypočutí, čo sa týka ich pomeru k obžalovaným. K porušeniu práva sťažovateľa na obhajobu malo podľa jeho vyjadrenia dôjsť aj v súvislosti s výsluchom špecifikovaného svedka poškodeného, vypočutého na hlavnom pojednávaní 15. novembra 2011, u ktorého podľa tvrdenia sťažovateľa konajúci súd „*nedôvodne a iniciatívne, teda bez prvotného podnetu prokurátora a bez zákonného dôvodu, nepripustil otázky obhajoby na tohto svedka*“, čím malo byť strane obhajoby znemožnené „*odstraňovať rozpory vo výpovediach*“ na účel preukázania nevinu sťažovateľa. Sťažovateľ v argumentácii pokračuje a dôvodí, že na hlavnom pojednávaní vykonanom 19. decembra 2011 vykonal súd dokazovanie, ktoré nebolo predmetom obžaloby („*výsluchy svedkov – doživotne odsúdených recidivistov*“), a že na hlavnom pojednávaní vykonanom 25. januára 2012 realizoval výsluch svedka, ktorý nebol navrhnutý v obžalobe a ktorého sťažovateľ hodnotí ako svedka absolútne nedôveryhodného.

8. Sťažovateľ v sťažnosti ďalej poukazuje na vykonanie prehratia záznamov odpočúvania telekomunikačnej prevádzky, ktoré podľa jeho vyjadrenia neboli predložené v komplexnej podobe, keďže strana obžaloby poskytla konajúcemu súdu len selektívny výber z celkových záznamov. Ďalej podľa neho špecializovaný trestný súd „*odmietal konať a rozhodnúť o každej z množstva vyslovených námietkach zaujatosti v zmysle zákonných ustanovení*“. Sťažovateľ v konkrétnosti poukazuje na hlavné pojednávanie vykonané 7. februára 2012, keď „*O žiadnej z námietok senát nerozhodol.*“. V ďalšom bode poukazuje na výsluch znalca vykonaný na pojednávaní 8. februára 2012, u ktorého sa znalecké skúmanie týkalo nezákonného dôkazu, a to listu, pri ktorom podľa názoru sťažovateľa neboli splnené podmienky pre postup podľa ustanovení § 108 Trestného poriadku, keďže nebol vydaný príkaz súdu na zadržanie zásielky.

9. V sťažnosti sťažovateľ ďalej dôvodí, že na hlavnom pojednávaní vykonanom 20. februára 2012 špecializovaný trestný súd neposkytol všetkým obžalovaným možnosť vyjadriť sa k oboznamovaným vecným dôkazom. Taktiež namieta, že bez relevantného vysvetlenia konajúci súd odmietol vykonanie všetkých dôkazov navrhnutých obhajobou, a to dôkazov navrhnutých už po podaní obžaloby, u ktorých pripustil ich vykonanie. Sťažovateľ na tomto mieste argumentuje: „*Prijatím všetkých návrhov obhajoby súd fakticky už neskôr nemal zákonnú možnosť odmietnuť, resp. nepristúpiť k vykonaniu navrhnutých dôkazov. O to viac je nepochopiteľné, že k takémuto postupu súdu neskôr na hlavnom pojednávaní došlo. Tým, že senát riadne nestanovil zákonné a konkrétne medze dokazovania, zapríčinil v celom konaní nerovnovážny stav, ktorého sprievodným javom bolo narušenie rovnosti strán a zásady kontradiktórnosti.*“ Vo všeobecnosti argumentuje, že v priebehu súdneho konania boli preferované návrhy obžaloby, pričom dôkazy navrhované stranou obhajoby boli bezdôvodne zamietané, čo hodnotí ako porušenie zásady kontradiktórnosti konania a rovnosti strán. Uvádza tiež, že mu nebol poskytnutý dostatočný časový priestor na preštudovanie vyšetrovacieho spisu po ukončení vyšetrovania.

10. Sťažovateľ je toho názoru, že v rámci súdneho konania v jeho trestnej veci nebola rešpektovaná tzv. prejednacia zásada, pretože podľa neho špecializovaný trestný súd svojím aktivistickým prístupom prekročil medze nezávislého arbitra, v ktorých by sa mal súd pohybovať, a neprimeraným spôsobom zasahoval do prebiehajúceho dokazovania. Sťažovateľ na tomto mieste uvádza: «*Aj keď zo znenia základnej zásady trestného konania uvedenej v ustanovení § 2 ods. 11 Trestného poriadku vyplýva, že „súd môže vykonať aj dôkazy, ktoré strany nenavrhlí“, v zmysle zákonného výkladu tohto ustanovenia, má ísť len o dôkazy, ktoré sa netýkajú otázky viny. Súd dokonca ani nemá odstraňovať rozpory, ktoré nastanú v svedeckých výpovediach.*» V nadväznosti na to sťažovateľ uvádza, že na hlavnom pojednávaní konanom 5. marca 2013, po zrušení pôvodného rozsudku špecializovaného trestného súdu, konajúci súd neumožnil obhajobe a ani obžalovaným klásť doplňujúce otázky svedkovi vypočúvanému prostredníctvom tzv. telemostu. Sťažovateľ označený postup považuje za porušenie princípu rovnosti strán a jeho práva na obhajobu a na spravodlivý proces. V súvislosti s uvedeným svedkom argumentuje, že mu orgány činné v trestnom konaní nezákonne priznali status chráneného svedka s odkazom na § 205

ods. 1 Trestného poriadku, ktorý však nepripúšťa takýto postup u osoby, ktorá bola organizátorom trestného činu, na objasnení ktorého by sa mala ako chránený svedok podieľať. Sťažovateľ dodáva, že konajúce súdy v rámci posúdenia a hodnotenia výpovede predmetného svedka, na ktorej mali založiť svoje rozhodnutie, nezohľadnili závažnú okolnosť, a síce že bol tento svedok v minulosti odsúdený pre trestný čin krivej svedeckej výpovede.

11. Sťažovateľ v sťažnosti formuloval aj argumentáciu týkajúcu sa výpovede spoluobžalovaných, ktorí počas celého trestného konania svoju vinu popierali, avšak na hlavnom pojednávaní vykonanom 20. mája 2013 zmenili svoj postoj a rozhodli sa vypovedať o svojej vine, pričom tiež poskytli usvedčujúcu výpoveď voči osobe sťažovateľa. Sťažovateľ namieta, že nebol o týchto výsluchoch spoluobžalovaných vopred informovaný a zmenu ich postoja nepovažuje za spontánne rozhodnutie, ale ide podľa jeho názoru o krok spoluobžalovaných, ktorí tak urobili na základe nátlaku orgánov činných v trestnom konaní a súdu za príslub miernejšieho trestu. Sťažovateľ dodáva, že na uvedenom pojednávaní bola bez toho, aby k tomu boli splnené podmienky, vylúčená verejnosť. Výpovede týchto spoluobžalovaných hodnotí ako účelové, pričom konajúcemu súdu vytýka, že neskúmal vierohodnosť predmetných výpovedí a motiváciu týchto spoluobžalovaných, ktorí sa až v záverečnej fáze trestného konania rozhodli vypovedať o svojej vine.

12. Sťažovateľ v sťažnosti poukazuje aj na povinnosť náhrady škody poškodenej, ku ktorej ho zaviazal konajúci súdu v odsudzujúcom rozsudku. Rozsudok v označenej časti považuje za nesprávny, keďže podľa jeho názoru „*Poškodenou uplatnený nárok bol neurčitý, nepresný a procesne nestotožnený.*“. Sťažovateľ prezentuje aj svoje výhrady k výške uloženého trestu, kde uvádza, že „*V rozpore so zákonnou povinnosťou súdu dôsledne a nespochybniteľne zdôvodniť trest čo do výšky, dôvodu a jeho účelu, nedošlo senátom ŠTS pri stručnom, osem riadkovom odôvodnení trestu v rozsudku na str. 94, ani ku minimálnej aplikácii a zohľadneniu ustanovenia § 34 Trestného zákona.*“.

13. V závere sťažnosti sťažovateľ uzatvára a dôvodí, že jeho vina za spáchané skutky nie je podložená vykonaným dokazovaním. V konkrétnosti na tomto mieste uvádza: *«Forma mojej účasti na mne pripisovanej trestnej činnosti mala spočívať iba v údajnom vydávaní tzv. súhlasov. Takáto forma mojej účasti nie je v rozsudku nijako špecifikovaná, a to najmä s poukázaním na zákonné ustanovenie § 20 a 21 Trestného zákona. Žiadneho skutku som sa podľa obžaloby či vykonaného dokazovania preukázateľne osobne a bytostne nezúčastnil, a ani som ho neorganizoval. Žiaden súhlas, ktorý som mal vydať, nebol nijakým spôsobom zadokumentovaný alebo verifikovaný, teda neexistuje žiaden relevantný a hodnoverný dôkaz, že by som dal súhlas, či už verbálne, konkludentne alebo inou formou, na spáchanie akéhokoľvek mne pripisovaného trestného činu (svedectvo „dlhoročného zločínca a lupiča“ [REDAKOVANÉ] a účelová výpoveď [REDAKOVANÉ] z posledného HP takým dôkazom určite nie je).»*

14. Na základe argumentácie obsiahnutej v sťažnosti sťažovateľ žiada, aby ústavný súd rozhodol o jeho sťažnosti nálezom, ktorým by vyslovil porušenie jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy, podľa čl. 38 ods. 1 listiny a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Tdo V 15/2015 zo 7. júna 2016, základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 6 To 6/2013 z 28. novembra 2013 a základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom špecializovaného trestného súdu sp. zn. PK-1 T 26/2011 z 21. mája 2013, označené rozhodnutia zrušil a vrátil vec najvyššiemu súdu a špecializovanému trestnému súdu na ďalšie konanie, prikázal najvyššiemu súdu neodkladne prepustiť sťažovateľa z výkonu trestu odňatia slobody, priznal mu primerané finančné zadosťučinenie v sume 10 000 €, ako aj náhradu trov právneho zastúpenia.

II.

15. Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

16. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia sťažnosti vo veciach, na prerokovanie ktorých ústavný súd nemá právomoc, sťažnosti, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné sťažnosti alebo sťažnosti podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj sťažnosti podané oneskorene môže ústavný súd odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Rovnako môže ústavný súd odmietnuť sťažnosť aj vtedy, ak je zjavne neopodstatnená. O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98).

17. V sťažnosti adresovanej ústavnému súdu sťažovateľ formuluje námietku porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 ústavy a jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom špecializovaného trestného súdu sp. zn. PK-1 T 26/2011 z 21. mája 2013. Z ustálenej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že pokiaľ sa sťažovateľ ochrany základných práv alebo slobôd, porušenie ktorých namieta, mohol domôcť využitím jemu dostupných a účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonom upraveným spôsobom pred iným súdom alebo orgánom verejnej moci, je potrebné takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie (m. m. I. ÚS 6/04, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06, III. ÚS 42/07). Z obsahu sťažnosti a jej príloh je zrejmé, že namietaný rozsudok špecializovaného trestného súdu vrátane postupu, ktorý jeho vydaniu predchádzal, bol predmetom súdneho prieskumu realizovaného najvyšším súdom na základe podaného odvolania sťažovateľa. Odvolacie konanie bolo skončené rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 6 To 6/2013 z 28. novembra 2013. Pre rozhodnutie ústavného súdu v časti

namietaného porušenia označených práv prvostupňovým rozsudkom špecializovaného trestného súdu je teda podstatné, že existoval „iný súd“, na ktorý poukazuje čl. 127 ods. 1 ústavy. Táto skutočnosť vylučuje právomoc ústavného súdu preskúmať sťažnosťou prezentované porušenie označených práv sťažovateľa prvostupňovým rozsudkom špecializovaného trestného súdu. Z uvedeného dôvodu bolo potrebné v tejto časti sťažnosť odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

18. Riadiac sa zásadou materiálnej ochrany ústavnosti judikatúra ústavného súdu reflektujúca na rozhodovaciu činnosť Európskeho súdu pre ľudské práva [(ďalej len „ESLP“); pozri rozsudok z 12. 11. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, a jeho body 51, 53, 54] v prípade procesného rozhodnutia dovolacieho súdu o odmietnutí dovolania pre jeho neprípustnosť zároveň garantuje zachovanie lehoty na podanie sťažnosti ústavnému súdu aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu druhostupňového súdu (podobne III. ÚS 114/2010). V zmysle uvedeného preto ústavný súd pristúpil k preskúmaniu námietok sťažovateľa uplatnených aj vo vzťahu k označenému rozsudku najvyššieho súdu, ktoré bolo napadnuté dovolaním sťažovateľa a dovolacím súdom posúdené ako neprípustné.

19. Odvolaciemu rozhodnutiu najvyššieho súdu sťažovateľ vo všeobecnosti vytýka, že sa najvyšší súd s jeho odvolaním vysporiadal nedôsledne. Sťažovateľ v tomto kontexte prezentuje námietky smerujúce proti prvostupňovému rozsudku, ktoré neboli podľa jeho názoru odvolacím súdom a ani dovolacím súdom náležite zodpovedané, čo vníma ako porušenie jeho označených práv.

20. Ústavný súd pri posúdení sťažnosti sťažovateľa sústredil v úvode svoju pozornosť na jeho argumenty, ktoré sa týkajú otázky výpovede chráneného svedka a výpovedí obžalovaných, ktorí sa rozhodli pri objasnení vyšetrovanej trestnej činnosti „spolupracovať“. Sťažovateľ je v prvom rade toho názoru, že voči chránenému svedkovi, ktorý vypovedal v jeho trestnej veci, aplikoval špecializovaný trestný súd postup podľa § 125 ods. 3 Trestného poriadku, avšak podľa mienky sťažovateľa bez toho, aby boli pre takýto postup splnené zákonné podmienky. Sťažovateľ zastáva názor, že odmietnuť návrh obhajoby na vykonanie konfrontácie medzi obžalovanými, ako aj niektorými

špecifikovanými svedkami a chráneným svedkom nebolo prípustné, keďže je v zmysle citovaného ustanovenia Trestného poriadku takýto postup možné využiť iba pri svedkovi s utajenou identitou, čo nebol daný prípad. Najvyšší súd v dovolacom rozhodnutí k predmetnej námietke sťažovateľa uviedol: „*Porušovanie práva na obhajobu videl obvinený aj v tom, že súd nevyhovel návrhu obhajoby na konfrontáciu chráneného svedka [REDACTED] s obvineným [REDACTED] a poškodenými [REDACTED] a [REDACTED]. Súd svoj postup odôvodnil s odkazom na ustanovenie § 125 ods. 3 Trestného poriadku, hoci toto ustanovenie sa aj podľa komentára k Trestnému poriadku vzťahuje len na osoby, ktorých identita je utajená. Najvyšší súd považuje za potrebné poukázať na znenie ustanovenia § 125 ods. 3 Trestného poriadku, podľa ktorého ustanovenia § 125 ods. 1 a 2 Trestného poriadku sa nepoužijú v prípade agenta, ohrozeného svedka, chráneného svedka a svedka, ktorého totožnosť je utajená; to neplatí v prípade agenta, ktorý súhlasil s odhalením svojej totožnosti. V zmysle § 2 ods. 3 zákona č. 256/1998 Z. z. o ochrane svedka a o zmene a doplnení niektorých zákonov chráneným svedkom sa na účely zákona rozumie osoba zaradená do programu ochrany svedka. Keďže svedok [REDACTED] bol v zmysle citovaného ustanovenia zaradený do programu ochrany svedka, splňa status chráneného svedka, a teda s odkazom na ustanovenie § 125 ods. 3 Trestného poriadku Špecializovaný trestný súd postupoval správne, keď zamietol návrh obhajoby na vykonanie konfrontácie.*“ Ústavný súd poukazuje na tomto mieste na relevantné ustanovenia Trestného poriadku, kde podľa ustanovenia § 125 ods. 1 Trestného poriadku ak výpoveď obvineného v závažných okolnostiach nesúhlasí s výpoveďou spoluobvineného alebo svedka a rozpor nemožno vyjasniť inak, môže byť obvinený postavený tvárou v tvár. Podľa ustanovenia § 125 ods. 2 Trestného poriadku osoby postavené tvárou v tvár si môžu klásť navzájom otázky len so súhlasom vypočúvajúceho. Podľa ustanovenia § 125 ods. 3 Trestného poriadku ustanovenia odsekov 1 a 2 sa nepoužijú v prípade agenta, ohrozeného svedka, chráneného svedka, svedka, ktorého totožnosť je utajená, a svedka v trestnom konaní vedenom pre trestné činy terorizmu; to neplatí v prípade agenta, ktorý súhlasil s odhalením svojej totožnosti. Vychádzajúc z citovanej právnej úpravy, ktorá jasne a výslovne, bez toho, aby ju bolo potrebné nejako bližšie interpretovať, v prípade svedka s priznaným statusom chráneného svedka vylučuje možnosť vykonania konfrontácie,

ústavný súd kvalifikuje záver najvyššieho súdu prezentovaný v dovolacom rozhodnutí ako ústavne konformný, a teda zlučiteľný s právom sťažovateľa na obhajobu.

21. Sťažovateľ predostiera v sťažnosti tvrdenie, že jeho vina nebola preukázaná dostatočnými dôkazmi. V kontexte uvedeného hodnotí ako nevierohodné a účelové výpovede spoluobžalovaných, ktorí svoju vinu počas celého trestného konania popierali, pričom tento svoj postoj zmenili až v závere trestného konania, keď svoju vinu uznali a poskytli voči sťažovateľovi usvedčujúce výpovede. Sťažovateľ je toho názoru, že konajúce súdy vierohodnosť týchto výpovedí dostatočne nepreskúmali. Rovnako spochybňuje hodnotu svedectva spolupracujúceho chráneného svedka, ktorého vierohodnosť výpovede nebola konajúcimi súdmi podľa neho náležite posúdená. V tomto smere odkazuje ústavný súd na odôvodnenie druhostupňového rozsudku najvyššieho súdu, kde tento uviedol: *«Pokiaľ ide o skutok pod bodom 1/ je potrebné uviesť, že vina odvolateľov nebola ustálená výlučne na výpovedi svedka [REDAKOVANÉ], ktorú sa obhajoba počas celého konania snažila spochybníť, ale najmä na výpovediach spoluobžalovaných ako aj svedkov, ktorí taktiež pôsobili v podsvetí a mali o uvedenej zločineckej skupine dostatok relevantných informácií. Ich výpovede zároveň potvrdili pravdivosť tvrdení namietaného svedka. Spoluobžalovaný [REDAKOVANÉ] jednoznačne z tohto skutku usvedčil tak obžalovaného [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], ako aj potvrdil tú okolnosť, že obžalovaný [REDAKOVANÉ] bol pre nich činný, obdobne aj, už právoplatne odsúdený, [REDAKOVANÉ] usvedčil obžalovaného [REDAKOVANÉ] a jeho „pravú ruku“ [REDAKOVANÉ] a obdobne vypovedal aj odsúdený [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], ktorý sa dokonca domnieval, že obžalovaný [REDAKOVANÉ] je riadnym členom uvedenej skupiny.*

Týmto výpovediam zodpovedala aj výpoveď svedka [REDAKOVANÉ], ktorý potvrdil členstvo všetkých vyššie uvedených s tým, že [REDAKOVANÉ] za člena nepovažoval. Taktiež členovia iných skupín usvedčovali obžalovaných, ako napr. svedok [REDAKOVANÉ] - obžalovaných [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], popísal aj akým rôznym spôsobom bol pre skupinu činný obžalovaný [REDAKOVANÉ], ktorého aj svedok [REDAKOVANÉ] považoval dokonca za člena seneckej skupiny. Taktiež svedok [REDAKOVANÉ] usvedčil [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] i [REDAKOVANÉ] z uvedeného skutku. Aj z výpovede svedka [REDAKOVANÉ], ktorý nepôsobil v skupine tzv. [REDAKOVANÉ], bolo zrejmé, že na vrchole tejto skupiny

stál obžalovaný [REDACTED] a [REDACTED] a potvrdil, že k stretávaniu rôznych skupín došlo práve v kasíne obžalovaného [REDACTED].

Svedok [REDACTED] potvrdil, že obžalovaný [REDACTED] sa v kasíne, ktoré bolo sídlom tejto skupiny, zapodieval aj obchodu s drogami a falzifikátmi dokladov, technických prostriedkov na krádeže... Svedkovia [REDACTED] a [REDACTED] tiež popísali chod skupiny zhodne aj so svedkom [REDACTED].

Ku skutku sa napokon priznal aj obžalovaný [REDACTED], avšak s tým, že žiadnej ďalšej trestnej činnosti sa v rámci skupiny nedopustil a neprijímal ani žiadne pokyny od iných, vyššie postavených členov, teda ako by bol len členom nejakého šachového krúžku, na čo súd nemohol prihliadať a následne ani ako na výraznú poľahčujúcu okolnosť pri rozhodovaní o treste.

Aj z odposluchov je zrejماً činnosť jednotlivých obžalovaných v uvedenej skupine, a to aj ohľadom inej, nie teraz prejednávanej trestnej činnosti.

Z vykonaného dokazovania je zrejماً, že obžalovaný [REDACTED] bol prinajmenšom činný pre zločineckú skupinu, členovia sa stretávali práve v jeho kasíne, ako je zrejماً z daňových dokladov (zv. 15), toto nemohlo byť jediným zdrojom jeho príjmov, navyše kasíno fungovalo aj ako „pračka“ peňazí získaných trestnou činnosťou, [REDACTED] skupine „nedohodil“ iba obchod s falošnými diaľničnými nálepkami, ale mal sa podieľať aj na inej trestnej činnosti, ktorá však nebola predmetom tohto vyšetrovania (drogy, podvody s pozemkami - falošné doklady...). To, že nebol k spolupráci donútený, je zrejماً z jeho postavenia v skupine, o ktorom svedčí aj okolnosť, že obžalovaný [REDACTED] nedal súhlas na „tunel“ na obžalovaného [REDACTED], ktorý bol kamarát obžalovaného [REDACTED] a obžalovaného [REDACTED] si s ním ([REDACTED]) nechcel pokaziť vzťah.

Správne potom Špecializovaný trestný súd uznal aj obžalovaných [REDACTED] vinných zo zločinu založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Tr. zák., keďže naplnili všetky pojmové znaky skutkovej podstaty tohto zločinu tak po stránke subjektívnej ako aj objektívnej.

Zo skutku pod bodom 2/ bol obžalovaný [REDACTED] usvedčovaný jednak svedkom [REDACTED], ktorý uviedol, že na skutok dal súhlas práve on, čo potvrdil aj obžalovaný [REDACTED], nepriamo aj [REDACTED], ktorého verziu potvrdil aj svedok [REDACTED] s tým, že to mali zorganizovať práve [REDACTED]. Z viacerých výpovedí bolo zrejماً, že práve

táto skupina mala mať z trestnej činnosti zisk milión Sk, z čoho je jednoznačne zrejmé, že takáto akcia nemohla byť vykonaná bez súhlasu a podielu obžalovaného [REDACTED]. Celá akcia prebehla tak, že centrála bola zriadená v [REDACTED] kasíne, kam ich chodili aj informovať o priebehu. Obžalovanému [REDACTED] pritom muselo byť zrejmé od počiatku, že takúto sumu (2 milióny Sk) získajú len za použitia násilného únosu poškodeného, že nepôjde len o vykúpenie sa od akože policajtov za pár gramov drogy. Priebeh skutku vyvracal obžalovaného obranu, že malo ísť o podvodné a nie násilné konanie. Aj v tomto prípade právna kvalifikácia zodpovedá zistenému skutkovému stavu.

Obdobná dôkazná situácia sa týkala aj skutku pod bodom 3/, kedy svedok [REDACTED] usvedčoval aj obžalovaného [REDACTED], ktorý dal súhlas na akciu s tým, že je to potrebné vykonať, aby im poškodeného „neprebrali [REDACTED]“. Obžalovaný [REDACTED] potvrdil, že súhlas, resp. príkaz dal práve on s tým, že na neho majú „naskákať“, lebo poškodený tvrdí, že platí [REDACTED] (obžalovanému [REDACTED]), čo nie je pravda.

Aj obžalovanému [REDACTED] bolo zrejmé, že voči poškodenému sa použije násilie a hrozba inej ťažkej ujmy za účelom majetkového plnenia proti vlastnej vôli poškodeného, čomu potom zodpovedá aj správna právna kvalifikácia uvedená v napadnutom rozsudku.

Obdobne tomu bolo aj voči poškodenému [REDACTED] (bod 4/ rozsudku). V tomto prípade obžalovaný [REDACTED] potvrdil, že súhlas na vykonanie skutku dal najskôr obžalovaný [REDACTED], následne aj obžalovaný [REDACTED]. Túto verziu v celom rozsahu potvrdil aj svedok [REDACTED]. Ich výpovede zodpovedali aj popisu skutkového stavu samotného poškodeného a vecným dôkazom.

Aj zo spáchania skutku uvedeného pod bodom 5/ bol obžalovaný [REDACTED] usvedčovaný jednak svedkom [REDACTED], z ktorého výpovede bolo zrejmé, že obžalovaný po zistení, že kaderníctvo „nepatrí“ konkurenčnej skupine, dal na jeho podpálenie súhlas, jednak z výpovede svedka [REDACTED], ktorému sám obžalovaný [REDACTED] povedal, že vykonanie skutku nariadil práve on. Svedok [REDACTED] iba potvrdil, že časť odmeny za vykonanie skutku sa mala odvieť „hore do firmy“, teda nemohli si ju ponechať iba priami vykonávatelia.

Ku skutku pod bodom 6/ je potrebné uviesť, že z viacerých dôkazov bolo preukázané, že „obchod“ s diaľničnými nálepkami do zločineckej skupiny priniesol obžalovaný [REDACTED] [REDACTED] cez obžalovaného [REDACTED]. Priamo na ich predaji sa podieľali aj obžalovaní [REDACTED] (výpoveď obžalovaného [REDACTED], svedka [REDACTED]), obžalovaného [REDACTED] jednoznačne usvedčoval obžalovaný [REDACTED]. O predaji falošných nálepiek [REDACTED] skupinou mal vedomosti aj odsúdený [REDACTED] aj s tým, že falošné doklady k nim zabezpečí práve obžalovaný [REDACTED]. Nepriamo mal takúto informáciu sprostredkovanú aj svedok [REDACTED], svedkovi [REDACTED] falošné nálepky ukazoval priamo obžalovaný [REDACTED] s tým, že ide o „falce“ z Bratislavy.»

22. V nadväznosti na skutočnosti uvedené v predchádzajúcom bode odôvodnenia tohto rozhodnutia ústavný súd poukazuje na relevantné ustanovenia Trestného poriadku týkajúce sa postavenia tzv. spolupracujúceho svedka, a síce na ustanovenia § 205 ods. 1, § 215 ods. 3, § 218 ods. 1 a § 228 ods. 3 Trestného poriadku. Zo znenia označených ustanovení citovaného zákona vyplýva, že zákonodarca v záujme postihnutia závažných foriem trestnej činnosti, u ktorej je jej objasňovanie, takpovediac zvonku, veľmi sťažené, v niektorých prípadoch takmer nemožné (napr. zistenie štruktúry zločineckej skupiny), stanovil ako legitímny cieľ záujem spoločnosti na vyšetrení takejto trestnej činnosti, pričom tento povýšil nad záujem potrestať jedného z jej „menej aktívnych“ aktérov, ktorý orgánom činným v trestnom konaní poskytne pri plnení danej úlohy nezanedbateľnú súčinnosť (obdobne pozri III. ÚS 665/2016). Judikatúra EŠLP v otázke tzv. korunných svedkov poskytujúcich pomoc pri odhaľovaní trestnej činnosti výmenou za beztrestnosť alebo iné výhody upozornila na potrebu osobitnej obozretnosti pri použití takýchto výpovedí, súčasne však EŠLP v tomto kontexte konštatoval, že skutočnosť použitia výpovede podozrivého, ktorý bol zbavený obvinenia, nie je ešte sama osebe dôvodom na vyslovenie porušenia práva na spravodlivé súdne konanie (pozri rozhodnutie EŠLP vo veci Atanasov proti Bulharsku, z 3. 3. 2009, č. 20309/02), a to dokonca ani v takých prípadoch, keď je odsúdenie páchatel'a založené v určujúcej miere práve na výpovedi takéhoto svedka (pozri napr. rozhodnutia EŠLP vo veciach Cornelis proti Holandsku, z 25. 5. 2004, č. 994/03; Lorsé proti Holandsku, z 27. 1. 2004, č. 44484/98; Verhoek proti Holandsku, z 27. 1. 2004, č. 54445/00). V záujme zaistenia spravodlivosti konania je však

prirodzenou požiadavkou, adresovanou konajúcemu súdu, dôkladná analýza vierohodnosti týchto výpovedí.

23. Vzhľadom na uvedené je teda zrejmé, že postup orgánov činných v trestnom konaní a následne konajúcich súdov, ktoré využili zákonodarcom ukotvený, a teda úplne legálny inštitút spolupracujúceho chráneného svedka, nemožno považovať a priori za defektný prvok oslabujúci hodnotu dôkaznej situácie, ku ktorej sa súdy s pomocou takýchto výpovedí dopracovali. Tak ako to vyplýva z judikatúry ESLP, ale koniec koncov aj z relevantných ustanovení Trestného poriadku (zásada náležitého zistenia skutkového stavu a zásada voľného hodnotenia dôkazov), v záujme vylúčenia potenciálneho nebezpečenstva účelových, nepravdivých výpovedí je povinnosťou súdu vykonať dôslednú previerku hodnovernosti, a teda kvality takto podaných svedectiev, ktorej prípadné zanedbanie by mohlo signalizovať porušenie garancií spravodlivého procesu (obdobne pozri III. ÚS 665/2016).

24. Z odôvodnenia druhostupňového rozsudku najvyššieho súdu (pozri bod 21 odôvodnenia tohto uznesenia) vyplýva, že ustálenie skutkového stavu ako základu pre uznanie viny sťažovateľa (a ostatných spoluobžalovaných) opreli súdy o súbor výpovedí, nielen o výpoveď spolupracujúceho chráneného svedka, ale aj o výpovede iných svedkov a výpovede spoluobžalovaných, pričom tieto výpovede boli kvalifikované ako vzájomne si korešpondujúce a súčasne vyhodnocované aj vo vzťahu k celému komplexu relevantných skutočností produkovaných v procese dokazovania v súlade so zásadami náležitého zistenia skutkového stavu a voľného hodnotenia dôkazov podľa ustanovení § 12 ods. 10 a ods. 12 Trestného poriadku. Ústavný súd je toho názoru, že najvyšším súdom prezentovaná úvaha hodnotenia súboru usvedčujúcich výpovedí má náležitú podobu a logický charakter. Odpoveď najvyššieho súdu na vymedzené námietky sťažovateľa tak hodnotí ústavný súd ako vyčerpávajúcu, plne zodpovedajúcu kritériám stanoveným pre kvalitné odôvodnenie rozhodnutí všeobecných súdov judikatúrou ústavného súdu. Ústavný súd tak považuje sťažnosť v časti označených námietok za zjavne neopodstatnenú.

25. K tvrdeniam sťažovateľa o nezákonnom vylúčení jeho veci na samostatné konanie a následnom nezákonnom spojení veci na spoločné konanie (v tomto postupe sťažovateľ vidí porušenie jeho práva na obhajobu) sa vyjadril najvyšší súd v dovolacom rozhodnutí, v ktorom uviedol: *«Obvinený tiež namietal, že po vylúčení jeho veci na samostatné konanie došlo k vykonaniu 3 hlavných pojednávaní v pôvodnej trestnej veci PK-IT 26/2011, na ktorých boli vypočutí ostatní spoluobvinení a ktorých sa nemohol zúčastniť, čím došlo k porušeniu jeho práva na obhajobu. Najvyšší súd považuje za potrebné pripomenúť, že porušením práva na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku sa rozumie len porušenie tohto práva „zásadným spôsobom“. O takéto porušenie v uvedenom prípade nešlo, keďže obvinený mal právo v priebehu celého trestného konania nazrieť do spisu a oboznámiť sa s dovtedy vykonanými dôkazmi, vyjadriť sa k nim a najmä jeho práva v priebehu celého konania aktívne využíval jeho obhajca, ktorý na uvedených hlavných pojednávaniach bol prítomný. Zároveň je potrebné uviesť, že každý obvinený v predmetnej trestnej veci bol vypočutý v neprítomnosti doposiaľ nevypočutých obvinených - teda žiaden obvinený nemal možnosť byť prítomný pri výsluchu obvinených, ktorí boli vypočutí pred ním. Okrem toho ostatní obvinení vo vzťahu k [REDAKOVANÉ] vypovedali len v tom zmysle, či obvineného poznajú, pričom následne využívali právo odmietnuť vypovedať. Súčasne je potrebné uviesť, že zo spáchania trestnej činnosti obvineného usvedčuje najmä výpoveď svedka [REDAKOVANÉ], ktorý bol vypočúvaný na hlavnom pojednávaní 19. októbra 2011 (teda v čase po spojení veci obvineného s trestnou vecou PK-IT 26/2011) a za prítomnosti jeho obhajcu, pričom obvinený sa hlavného pojednávania v dňoch 18., 19. a 20. októbra 2011 nezúčastnil na vlastnú žiadosť. Obvineného zo spáchania trestnej činnosti usvedčuje aj spoluobvinený [REDAKOVANÉ], ktorý bol na vlastnú žiadosť v plnom rozsahu vypočutý po zrušení veci zo strany odvolacieho súdu, a to za prítomnosti obhajcu [REDAKOVANÉ], čím boli v plnom rozsahu zachované práva obvineného na obhajobu.»*

Ústavný súd je toho názoru, že uvedenou argumentáciou najvyššieho súdu bolo sťažovateľovi jasne a logicky zdôvodnené, že k zásahu do jeho práva na obhajobu nemohlo dôjsť a ani nedošlo, keďže v čase jeho faktickej neprítomnosti na označených termínoch hlavného pojednávania spoluobžalovaní využili právo nevypovedať, a teda z hľadiska materiálnej ochrany práva sťažovateľa na obhajobu jeho neprítomnosť nemohla mať žiaden

negatívny dopad na toto jeho právo, pre realizáciu ktorého boli následne po spojení vecí na spoločné konanie vytvorené podmienky v plnom rozsahu, keď mal sťažovateľ možnosť oboznamovať sa s obsahom spisového materiálu a byť súčasne osobne prítomný (vrátane jeho obhajcov) na výsluchoch svedkov a spoluobžalovaných, ktorých výpovede vyhodnotili konajúce súdy ako ťažiskové. Ústavný súd tak kvalifikuje predmetné námietky sťažovateľa ako zjavne neopodstatnené.

26. Rovnako ako zjavne neopodstatnenú ústavný súd hodnotí námietku sťažovateľa o zásahu do jeho práva na obhajobu, keď konajúce súdy podľa vyjadrenia sťažovateľa nezohľadnili jeho psychickú indispozíciu, ktorá mu mala znemožňovať plnohodnotné vnímanie priebehu súdneho konania. Ústavný súd na tomto mieste poukazuje na odôvodnenie dovolacieho uznesenia najvyššieho súdu, ktorý vyvrátil subjektívne tvrdenia sťažovateľa a kvalifikovane preukázal jeho plnú spôsobilosť zúčastniť sa na úkonoch trestného konania vrátane súdneho pojednávania. Najvyšší súd v tejto súvislosti dôvodil takto: *„Najvyšší súd poukazuje na správu z Nemocnice pre obvinených a odsúdených v Trenčíne, ktorá sa nachádza v časti spisu PK-IT 38/2011 na č.l. 153, a z ktorej vyplýva, aká liečba bola poskytnutá obvinenému [REDAKOVANÉ] pri prepustení z nemocnice, pričom uvedená medikácia nemala vplyv na jeho spôsobilosť. V uvedenej správe bolo zároveň konštatované, že obvinený [REDAKOVANÉ] pri prepustení bol plne spôsobilý podrobiť sa úkonom pre orgány činné v trestnom konaní, vrátane súdneho pojednávania, preto Špecializovaný trestný súd nemal dôvod nevykonať predmetné verejné zasadnutie.“*

27. K námietkam sťažovateľa o porušení jeho práva na obhajobu v súvislosti so znaleckým dokazovaním najvyšší súd v dovolacom rozhodnutí dôvodil takto:

„Vo vzťahu k námietkam obvineného o nedoručení niektorých uznesení o pribratí znalcov (po vznesení obvinenia) a následnom nezákonnom vykonávaní znaleckých posudkov, najvyšší súd považuje za potrebné uviesť, že týmito námietkami sa zaoberal už odvolací súd, ktorý práve v dôsledku vytykánych pochybení zrušil rozhodnutie Špecializovaného trestného súdu v Pezinku z 23. februára 2012, sp. zn. PK-IT 26/2011, a prikázal mu opätovne konať vo veci. Špecializovaný trestný súd následne uzneseniami (zv. XXXI, č.l. 9890-9916) rozhodol v zmysle § 142 ods. 1 a § 143 ods. 1 Trestného

poriadku o pribratí znaleckej organizácie Kriminalistický a expertízny útvar Policajného zboru na podanie znaleckých posudkov z odboru kriminalistika, odvetvie: pyrotechnika, grafická diagnostika, kriminalistická toxikológia a kriminalistická a súdna chémia, daktyloskopie a o pribratí znaleckej organizácie Výskumný ústav súdnej optiky s.r.o. na podanie znaleckého posudku z odboru elektrotechnika. Predmetné uznesenia boli doručené jednotlivým obvineným, ako aj ich obhajcom. K novým vypracovaným znaleckým posudkom boli na hlavnom pojednávaní vypočutí jednotliví znalci, pričom Špecializovaný trestný súd pri následnom rozhodovaní v predmetnej trestnej veci vychádzal iba z týchto posudkov, ktoré boli obstarané a vykonané v súlade so zákonom. Pokiaľ ide o námietku obvineného, že znalci neboli súdom dopytovaní na ich pomer k veci, obvineným či iným stranám konania, najvyšší súd poukazuje na ustanovenie § 144 Trestného poriadku, podľa ktorého znalec musí byť pri pribratí upozornený na povinnosť bez odkladu oznámiť skutočnosti, pre ktoré by mohol byť vylúčený alebo ktoré mu vo veci bránia byť činný ako znalec. Orgány činné v trestnom konaní a súd upozorňovali znalcov na túto skutočnosť už v uznesení o pribratí jednotlivých znalcov, pričom títo už následne nemusia byť pred súdom vypočúvaní na ich pomer k veci, či účastníkom konania.“

V sťažnosti adresovanej ústavnému súdu sťažovateľ prezentuje všeobecné stanovisko, že následným postupom po zrušení prvotného rozsudku špecializovaného trestného súdu nebolo možné dodatočne korigovať predchádzajúce pochybenie orgánov činných v trestnom konaní (nedoručenie uznesení o pribratí znalca), a z tohto dôvodu považuje vykonané znalecké dokazovanie za nezákonné, porušujúce jeho právo na obhajobu. Ústavný súd sa s takýmto názorom sťažovateľa nestotožňuje. Podľa relevantného ustanovenia § 142 ods. 3 Trestného poriadku o pribratí znalca sa rozhodne uznesením. Proti uzneseniu možno podať sťažnosť pre vecné dôvody alebo pre osobu znalca. Ako vyplýva zo znenia citovaných ustanovení Trestného poriadku, je v kontexte práva obvineného na obhajobu konkrétnym účelom doručenia uznesenia o pribratí znalca vytvorenie možnosti pre obhajobu napadnúť toto uznesenie pre vecné dôvody alebo pre dôvody týkajúce sa osoby znalca (potenciálna zaujatosť znalca), ktoré by mohli ovplyvniť kvalitu vyhotoveného znaleckého posudku. Ústavný súd je toho názoru, že dodatočným doručením jednotlivých uznesení o pribratí znalca bola regulárnym spôsobom pre stranu obhajoby vytvorená možnosť uplatniť potenciálne námietky, či už týkajúce sa

vecnej stránky znaleckého dokazovania alebo týkajúce sa osoby pribratého znalca. Pokiaľ ide o námietky sťažovateľa o absencii osobitného výsluchu znalcov, čo sa týka ich pomeru k obžalovaným, poukazuje ústavný súd na znenie ustanovenia § 11 zákona č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, upravujúceho podmienky výkonu znaleckej činnosti, konkrétne povinnosti znalcov zabezpečiť nestrannosť znaleckého úkonu. Znalec pribratý v rámci trestného konania k vypracovaniu znaleckého posudku pozná svoju povinnosť, ktorú mu ukladá ustanovenie § 11 citovaného zákona (povinnosť oznámiť zadávateľovi skutočnosti zakladajúce jeho vylúčenie) a je navyše o uvedenej povinnosti poučený aj v samotnom uznesení o pribratí znalca. Mechanizmus garancie nestrannosti znaleckého úkonu je tak dostatočný a nie je potrebné ho dopĺňať osobitným výsluchom znalca, čo sa týka uvedenej otázky. Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti ústavný súd kvalifikuje predmetné námietky sťažovateľa o porušení jeho práva na obhajobu nezákonným znaleckým dokazovaním ako zjavne neopodstatnené.

28. Pokiaľ ide o tvrdenie sťažovateľa o porušení ustanovenia § 260 Trestného poriadku konajúcim súdom, majúcim podľa sťažovateľa za následok ukrátenie jeho procesných práv, najvyšší súd v dovolacom rozhodnutí vylúčil opodstatnenosť označenej námietky. Najvyšší súd konštatoval, že obsah zápisnice z príslušného pojednávania svedčí o zákonomnom postupe predsedu senátu, ktorý opatrením v súlade s ustanovením § 260 Trestného poriadku určil poradie výsluchu jednotlivých obžalovaných, tak aby boli vypočutí v neprítomnosti ostatných spoluobžalovaných, následne za prítomnosti všetkých vypočutých spoluobžalovaných bolo umožnené vzájomné kladenie otázok jednotlivým obžalovaným, ako aj ich obhajcom, pričom im bol súčasne poskytnutý obsah jednotlivých výpovedí, aby sa k nim mohli riadne vyjadriť. Za uvedených okolností ústavný súd kvalifikuje tvrdenie sťažovateľa ako nepravdivé, a teda zjavne neopodstatnené.

29. Najvyšší súd v dovolacom rozhodnutí rovnako potvrdil neopodstatnenosť tvrdení sťažovateľa, ktorý namietal, že sa prvostupňový súd odmietol zaoberať ním uplatnenými námietkami zaujatosti. V tomto smere dovolací súd poukázal na obsah relevantných ustanovení Trestného poriadku (§ 31 ods. 1 a § 32 ods. 6), pričom konštatoval, že obsah spisového materiálu preukazuje, že námietky sťažovateľa smerovali predovšetkým

k spôsobu konania a rozhodovania prvostupňového súdu, na základe čoho konajúci súd aplikoval ustanovenie § 32 ods. 6 Trestného poriadku a o predmetných námietkach nekonal. Ústavný súd, vychádzajúc z uvedeného, kvalifikuje predmetnú námietku sťažovateľa ako zjavne neopodstatnenú.

30. Najvyšší súd sa v dovolacom rozhodnutí riadne vysporiadal aj s námietkou sťažovateľa týkajúcou sa uloženej povinnosti sťažovateľa nahradiť spôsobenú škodu. V tomto kontexte najvyšší súd uviedol: *„V súvislosti s námietkou obvineného týkajúcej sa náhrady škody najvyšší súd poukazuje na ustanovenie § 287 ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorého ak súd odsudzuje obžalovaného pre trestný čin, ktorým spôsobil inému škodu, uvedenú v § 46 ods. 1 Trestného poriadku, uloží mu spravidla v rozsudku, aby ju poškodenému nahradil, ak bol nárok riadne a včas uplatnený. Ak tomu nebráni zákonná prekážka, súd uloží obžalovanému vždy povinnosť nahradiť neuhradenú škodu alebo jej neuhradenú časť, ak jej výška je súčasťou popisu skutku uvedeného vo výroku rozsudku, ktorým bol obžalovaný uznávaný za vinného, alebo ak ide o náhradu morálnej škody spôsobenej úmyselným násilným trestným činom podľa osobitného zákona, ak škoda nebola dosiaľ uhradená. Z popisu skutku v bode 5/ rozsudku Špecializovaného trestného súdu je zrejmé, že konaním obvineného [REDAKOVANÉ] (a ďalších osôb) bola poškodená [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] spôsobená škoda vo výške 12.262,20 Eur. Poškodená si uvedenú škodu v trestnom konaní proti [REDAKOVANÉ] a spol. vedenom pod sp. zn. PK-IT 26/2011 riadne a včas uplatnila, preto súd správne postupoval, keď obvineného zaviazal na náhradu škody poškodenej.“* Vychádzajúc z uvedeného odôvodnenia rozhodnutia najvyššieho súdu, ústavný súd kvalifikuje tvrdenia sťažovateľa o tom, že bol poškodenou uplatnený nárok neurčitý a nepresný, ako nepravdivé, a teda zjavne neopodstatnené.

31. K námietkam sťažovateľa o nedostatočnom zdôvodnení výšky uloženého trestu poukazuje ústavný súd na relevantné časti odôvodnenia prvostupňového rozsudku špecializovaného trestného súdu a druhostupňového rozsudku najvyššieho súdu, ktoré opierajú výšku trestu, ktorý bol sťažovateľovi uložený, o príťažujúcu okolnosť, že sa sťažovateľ dopustil viacerých trestných činov závažného charakteru, a tiež o skutočnosť absencie poľahčujúcich okolností. Takéto, aj keď stručné zdôvodnenie výšky uloženého

trestu sa javí ústavnému súdu ako dostatočne náležité a zároveň logické, a teda ústavne konformné.

32. Vo vzťahu k argumentácii sťažovateľa o neregulárnom postupe dovolacieho súdu, keď podľa jeho názoru najvyšší súd mal, ale nepostupoval a nerozhodoval na verejnom zasadnutí podľa ustanovenia § 384 ods. 1 Trestného poriadku, ústavný súd poukazuje na ustanovenie § 382 písm. c) Trestného poriadku, ktoré najvyšší súd aplikoval po zistení, že argumentácia, ktorú sťažovateľ vo svojom dovolaní prezentoval v rámci jednotlivých dovolacích dôvodov, nie je subsumovateľná pod príslušné sťažovateľom vymedzené dovolacie dôvody, na základe čoho dovolanie bez preskúmania veci na neverejnom zasadnutí odmietol. Námietka sťažovateľa sa tak javí ústavnému súdu ako neopodstatnená. Sťažovateľ dovolaciemu konaniu pred najvyšším súd vytýka aj porušenie jeho práva na zákonného sudcu, keď podľa jeho mienky predsedníčka senátu svojím opatrením, ktorým bol kreovaný senát prejednávajúci dovolanie sťažovateľa, nerešpektovala výkladové pravidlá rozvrhu práce. Ústavný súd na tomto mieste pripomína, že súčasťou povinných náležitostí sťažnosti na porušenie práv v zmysle ustanovenia § 50 ods. 1 s odkazom na ustanovenie § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde sú aj dôkazy preukazujúce namietané tvrdenia porušenia dotknutých práv, ktoré je sťažovateľ povinný k sťažnosti priložiť. Dotknuté opatrenie predsedníčky senátu, na základe ktorého určila zloženie členov senátu a z ktorého by bolo možné overiť regulárnosť postupu pri jeho kreovaní, teda potvrdiť či vyvrátiť pravdivosť tvrdení sťažovateľa, sťažovateľ k svojej sťažnosti nepriložil. Svoje tvrdenia o neregulárnosti postupu predsedníčky senátu takto sťažovateľ nepreukázal, na základe čoho ústavný súd označenú námietku hodnotí ako neopodstatnenú.

33. V závere ústavný súd poznamenáva, že z množstva ostatných sťažovateľom prednesených námietok majú niektoré námietky iba podobu všeobecných tvrdení bez uvedenia konkrétnych skutočností a niektorým chýba ústavnoprávna relevancia. Ako také ich ústavný súd kvalifikuje ako zjavne neopodstatnené. Ostatné zo sumáru prezentovaných námietok vo svojej podstate prezentujú stanovisko o porušení princípu rovnosti strán a zásady kontradiktórnosti konania, keď podľa vyjadrenia sťažovateľa v priebehu súdneho konania boli preferované návrhy obžaloby a dôkazy navrhované stranou obhajoby bezdôvodne odmietnuté. V tomto smere ústavný súd poukazuje na časť

odôvodnenia druhostupňového rozsudku najvyššieho súdu, kde tento uviedol: «*K najviac namietaným výhradám obžalovaných je potrebné uviesť, že právo na obhajobu bolo zachované, obžalovaní mali možnosť sa zúčastniť každého pojednávania, vykonávania dôkazov na hlavnom pojednávaní aj v prípravnom konaní, mali zabezpečenú obhajobu počas celého konania, pričom aj ich právni zástupcovia v plnom rozsahu uplatňovali svoje procesné práva. Obžalovaným bolo umožnené vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom, vrátane k výpovediam svedkov a spoluobžalovaným, pričom im súd dokonca dal k dispozícii zápisnice z výsluchov týchto, práve za účelom vyjadrenia sa k nim (č. l. 7 677, 7 705). Skutočnosť, že súd akceptoval výlučne návrhy prokurátora na doplnenie dokazovania, pričom návrhy obhajoby neakceptoval nezodpovedá skutočnosti. Zo spisového materiálu je zrejmé, že súd vykonával aj dôkazy navrhované obhajobou, popr. priamo obžalovanými, či už išlo o výsluchy „ich“ svedkov, poprípade aj nariadil, na ich návrh, ďalšie znalecké dokazovanie. Okolnosť, že súd prvého stupňa nevykonal všetky dôkazy, ktorých vykonanie navrhovali jednotliví obžalovaní, nemožno považovať za porušenie práva na obhajobu. Nemožno sa preto stotožniť s tvrdením uvádzaným v jednom odvolaní, že prvostupňový súd servilne prijal všetky návrhy prokurátora, naopak zo spisového materiálu je zrejmé, že niektorí advokáti v snahe vyhovieť všetkým požiadavkám svojich klientov sa dostali na hranu, ak nie trestných kódexov, tak prinajmenej zákona o advokácii (zák. č. 335/2012 Z. z.).» V nadväznosti na uvedené ústavný súd dodáva, že obsah odôvodnenia prvostupňového rozsudku jasne preukazuje prezentovaný záver odvolacieho súdu, a síce, že v trestnej veci sťažovateľa boli vykonané aj návrhy strany obhajoby a boli vypočutí aj ňou navrhovaní svedkovia, pričom všetky jednotlivé výpovede svedkov, ako aj obžalovaných boli náležite vyhodnotené v súlade so zásadou voľného hodnotenia dôkazov. Ústavný súd vzhľadom na uvedené považuje námietku sťažovateľa o porušení princípu rovnosti strán a zásady kontradiktórnosti konania za neopodstatnenú.*

34. Vzhľadom na všetky uvedené čiastkové závery ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v časti namietaného porušenia všetkých označených práv uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Tdo V 15/2015 zo 7. júna 2016 a rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 6 To 6/2013 z 28. novembra 2013 podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

35. S ohľadom na všetky uvedené závery bolo o sťažnosti sťažovateľa potrebné rozhodnúť tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. januára 2019